

Kontra Ferenc

Júniusi napló

Június 1.

Többször jártam Hollandiában, és meg sem lepett, hogy az év minden szakában lehetett tulipánokat látni, viszont most az egyik úti célom volt Keukenhof: maradandó élmény derékig érő tulipánok között mászkálni; a kertépítésnek ilyen sokféle növényből álló tárházával ritkán lehet találkozni, főleg turistáknak rendezték be így, hogy szinte terápiás céllal harapni lehessen az illatot és a látványt többholdnyi területen.

Június 2.

Szólt a kintorna, a hangja is olyan volt, de csak majdnem; falnyi méretét és a figuráit is eltűzöttnek találtam a szokványos monarchiabeli elődjeihez képest, mivel digitálisan bármit meg lehet szólaltatni, hogy olyan legyen, de mégsem volt olyan, mintha kartonkottáról menne, pedig recsegve szólt, mégsem úgy, mintha rézhengerek tövisei pendítenék, hiszen teljesen elektronikus, és a repertoár sem olyan operettes; alig akarok hinni a fülemnek, amikor elindul a Coldplay *A Sky Full Of Stars* zenéje; a hollandok nem először lepnek meg, mindenben van valami csavar, valami zakkantság, itt egy tábla a kintornán: *Rakjunk rendet az életünkben.*

Június 3.

A festőknek aurájuk van, Vincent van Gogh, Frans Hals, Rembrandt, Jan Vermeer van Delft saját múzeumot kaptak; azoknak a helyeknek is aurájuk van, ahol a képek születtek, Nuenen falu vízimalma Vincent van Gogh festménye nyomán vált ismertté, ma is működik, megőrizték eredeti állapotában, ma is kicserélnek rajta egy-egy elkorhadt lapátot, mégis örül még mindig, lisztet és kenyert is lehet itt kapni, – a festő követőinek egyik kegyhelye, mögötte parkot és stílusos kis vendéglőt rendeztek be; megpróbáltam megtalálni azt a pontot, ahol az állványát felállíthatta.

Június 4.

Eindhoven központjában a katonák tartottak gyereknapot: kulcstartókat, pólókat, terepszínű sapkákat, kék lufikat osztogattak, megismerkedtek a korszerű fegyverekkel, kézbe vehették őket, felmászhattak a páncélozott járművek platójára is; a vásári kavarodásból utólag néztem csak meg jobban egyes jeleneteket, gesztusokat a fotóimon: az egyenruhákat manapság is a legjobb divatházak tervezik, ahogyan régen, kicsit színpadias, kicsit fétises az egész kavalkád, a gyerekek közül sokan élvezik, és sokan elsírják magukat; milyen szerencsések, akik nem érzékelik valahol a gyomrukban, hogy ennek a mélyén mi van, és katonaságról, háborúról nincs semmilyen valós, személyes élményük!

Június 5.

A scheveningeni strand hosszú sétányán az elitebb kávézóknak egy tálban tűz lobog, annál melengetik a kezüket az asztaloknál a vendégek a kiülős fotelokban, kockás pokrócok is vannak a fázósabbaknak, mások egy szál rövidnadrágban gördeszkáznak a Bergman-filmek hangulatát idéző Riviérán – a Mediterráneumban otthonos embernek, milyen furcsa így nevezni, nincsenek pálmafák, és metsző, jeges szél fúj, sokan kabátban napoznak, a legkellemesebb a móló üvegfolysóján egy belülről melengető ital mellől nézni a tengert, a sirályok kacagása betölti a teret, szörfösök pillangói lebegnek a hullámok felett, mint valami tarka kertben.

Június 6.

Érdemes a 8+8 sávú autópályán megtenni százötven kilométert, hogy lássa az ember a szélmalomokat, lássa a régi mesterségek tárgyait, és azt, mi hogyan készül, végigkóstoljon mintegy harmincféle sajtot, és igyon rá egy jó holland sört: Zaanse Schans fényesre lakkozott sötétzöld-fehér házaival olyan, mint egy megelevenedett meseszínhely; közben azt néztem, hogy érkeznek a mólóra a helybeli gyerekek, iskolások hátizsákokkal, kisebbek és nagyobbak, fiúk és lányok vegyesen, levetkőznek, fürdőruha van rajtuk, a holmijukat a padokon hagyják, rá sem hederítenek a turistákra, akik veszettül fényképeznek, a gyerekek üvöltve, sikítózva csobbanak a vízbe, harminc fok van, perzsel a nap, de a víz kúthideg.

Június 7.

Amszterdam egy életérzés, addig hat, ameddig tart, verőfényben az igazi, – egyébként is sok a fekete épület, és némelyik mintha dőlné, vagy éppen szándékosan építették ilyen szédülésre, Vermeer ablakai, mögöttük a gyöngy fülbevalós eladó lánnyal; három csatorna öleli körbe a központot, felettük ezerötszáz híddal: Herengracht, Keizersgracht, Prinsengracht, ebből a szögből is érdemes megnézni a várost, minden híresebb látványosságot útba ejt a túrahajó, egészen a Rijksmuseumig.

Június 8.

Elütöttek egy öregembert a biciklisek, olyan közönséges közúti baleset, fetrengett a szerencsétlen, mindig visszagurult a hátára, mint Kafka bogara, aztán négykézlábra tornázta magát, és elmászott a járdáig, vagyis a csíkon túlra, kicsit még lihegett, felhúzta a nadrágszárát, alaposan lenyúzta a lábait, aztán sántikálva ment tovább; csak ne éppen az orrom előtt történt volna a csatornaparton, aztán suhantak tovább, mintha mi sem történt volna, itt előbb gázol el egy biciklis, mint egy autó, itt kezdik elvenni a kedvem a biciklizéstől, van az arcukon valami részvétlenség, mintha azért sietnének, hogy éppen lemeszároljanak valakit, ezért kell annyira tekerni, – mosolygó biciklist nem látni, a hollandok amúgy sem túl barátságosak.

Június 9.

Peel lankás vidékének központja Helmond, melynek kastélya a 15. század elején épült, a széles vizesárokkaal körülvett, sarkain bástyákkal védett építmény erődre hasonlít, ma városháza, pinceiben hajdan fegyenceket tartottak, ma pedig a vidék történeti gyűjteményének ad otthont, a legenda szerint ebbe a pincebörtönbe vetettek hajdan egy lányt ártatlanul, reggelre lelakatolt cellájából eltűnt; éjszakánként a víztükör felett lebegő fényjelenségben sokáig a lány szellemét vélték felfedezni.

Június 10.

Az oroszlán szájából spriccel a víz, nekem mindig ez jut az eszembe a könyvhétről, odateszem a két antológiát, amiben szerepelek, lefényképezem, az írók sosem egyedül publikálnak, – én nem tagadok meg senkit, akivel valaha egy könyvben vagy folyóiratban voltam.

Június 11.

Ma nem megyek a térre, inkább sörözünk a Platánban, messze földről érkezett írókkal, és közben észre sem vesszük, hogy ránk borul az éjszaka.

Június 12.

Begyűjtöm a könyveket a téren, az író nem veszi a könyvet, hanem kapja; ha szénnel lenne megrakva a hátizsákom, az sem lehetne nehezebb – lesz mit olvasnom a tengeren.

Június 13.

Megint az országút, az életem fele ezzel telt, majd összegzem egyszer, hol mennyit éltem, lesz néhány holtverseny, az lenne a végeredmény, hogy mindenütt otthonos és idegen egyszerre.

Június 14.

Eszéken a húgommal járjuk a bankokat, új számlát kell nyitnom; túl sok már nekem ennyiféle személyi igazolvány, mintha ennyiféle identitásom lenne, holott ahhoz semmi köze, nem én akartam, hogy így legyen.

Június 15.

Úgy törnek el a dolgok, hogy többé ne lehessen őket összeilleszteni, összefüggő partok messze csúsznak, – Tornyai János *Juss* című festménye jutott az eszembe, valami kelmét rángatnak rajta az örökösök, mi pedig egymásra tukmáljuk, ami itt maradt, az már a húgomnak sem kell, valamit mégis elhozok emlékébe, ezeket a könnyű kis festett tálkákat: amikor gyerekek voltunk, és valami finomat kaptunk, akkor mindig ebből kanalztuk.

Június 16.

Az évek során némelyikük fává nőtt a topolyai kertben, az idén még az a vágyam is teljesült, hogy felértek a teraszig, és itt virágzanak – meg ne kérdezze senki, milyen technikával vonszoltam őket a pincébe télire –, ha felhúzom a redőnyt, kimegyek és beleszagolok a szíromhalomba: aromaterápia – Cholnoky László *Leándervirág* című novellájában ebből az illatból származtatja a melankóliát, az összomorúságot, nekem pedig a maradandóságot jelenti.

Június 17.

Amikor ilyen hosszú időre magukra maradnak, nem elég az eső, kókadoznak, de a folyamatos locsolástól mindig magukhoz térnek, az idén sokat nőttek, mindegyik hozta a saját identitását, természetét, karakterét, némelyik érzékenyebb az itteni kártevőkre, és gyakran permetezni kell.

Június 18.

Ők köszöntenek ma, a születésnapomon: tengerparti fajok, ezért van ilyen jellegzetes illatuk, szívósabbak, és felállnak a leghevesebb vihar után is, bőröndök alján hoztam az ágacskákat, mindegyik felidézi előttem a helyet, ahonnan származik: rhodoszi citromsárga, porati pink, baškai magenta, rimini ciklámenkék, bioniei répasárga, monacói cirmos rózsaszín, ahogy végigraktam a különös gyűjteményt a nappal szemben, olyan, mintha a parton ülnék.

Június 19.

Nem emlékszem, hogy valaha is ennyien felköszöntöttek volna, pedig csak jövőre lesz kerek évfordulóm – addig még formálódok.

Június 20.

Rövid telefonbeszélgetés a stábbal, forgattak rólam tavaly nyáron egy portréfilmet, összevág-ták, eljőnnének bemutatni őszre – biztosan ez lenne a természetes, de Vajdaságban nincs olyan intézmény, ahol ezt meg lehetne tenni, és egyébként sem akarom a barátaimat kellemetlen helyzetbe hozni, mert aki eljönne, annak másnap felmondának – a csodálkozás leghalványabb jele nélkül jön a válasz, hogy akkor nálunk lesz, Budapesten.

Június 21.

A budapesti kiadómmal egyeztetek, a regényem kéziratának leadási határidejét, szeptemberre be kell fejeznem, mert szeretném, ha a Nemzetközi Könyvfesztiválra jelenne meg, különös tekintettel arra, hogy éppen Szerbia lesz a díszvendég, a regényem pedig éppen itt játszódik.

Június 22.

Ez a felkérés juttatta az eszembe, hogy egy prózaírónak igenis oda kell ülnie naponta, és megírnia azt az „egy mondatot”, ahogyan hajdan Csáth, Márai, Thomas Mann tette, vagy ahogyan manapság teszik ezt sokan.

Június 23.

A nyári úton a fák koronáját figyelem, nem kertészek, nem metszőollók vágják az oldalukba ezeket a szabályos, szögletes kapukat, hanem a kamionok formázták őket ilyenre.

Június 24.

Több díja van, mint amennyi könyve – ez olyan, mintha az úszóknak több érmük lenne, mint ahányszor a medencébe ugranak.

Június 25.

Délután „jobb létre” szenderültem, végre kialudtam ezt a kánikulát.

Június 26.

Úgy jó a meggyekvár, ha megáll benne a kanál.

Június 27.

Kannibálok vagyunk, felfaljuk egymás életét.

Június 28.

A legtöbb virágnak éjszaka nincsen illata.

Június 29.

Feketerigók lakják a kertet.

Június 30.

Thalatta! Tenger!